

Vraag nr. 234
van 18 juni 1998
van mevrouw NELLY MAES

Kinderen met leerstoornissen – Mogelijkheden buiten BuSo

Het probleem van kinderen met leerstoornissen (LS) is dat ze normaal begaafd zijn, maar moeilijkheden hebben met het verwerken van de leerstof ten gevolge van hun handicap. Met eenvoudige middeltjes kunnen zij geholpen worden om toch hun weg te vinden door het normale circuit van het secundair onderwijs.

Het probleem is dat de leerkrachten daartoe geen specifieke opleiding krijgen. Kinderen die hun lagere school doorliepen in een type 8-school hebben het voordeel dat ze leerden hun problemen te zien en te aanvaarden en zelfstandig te werken. Andere kinderen hebben het zo mogelijk nog moeilijker. Ondanks een normaal IQ komen ze vaak in het buitengewoon secundair onderwijs (BuSo) terecht omdat ze door gebrek aan gerichte hulp niet geslaagd zijn in het lager onderwijs.

Kinderen met LS horen volgens de meeste leerkrachten thuis in het BuSo. Men is het er wel over eens dat kinderen met leerstoornissen met een gemiddeld of meer dan gemiddeld IQ een faired kans moeten krijgen om in het gewone circuit behoorlijke resultaten te behalen. Maar binnen dat normale circuit zou er geen begrip zijn voor hun problemen. De directie van een school uit het beroepssecundair onderwijs gaat ervan uit dat ze geen programma heeft voor kinderen met leerstoornissen.

1. Welke mogelijkheden zijn er voor kinderen met LS buiten het BuSo om aan hun leerplicht te voldoen ?
2. Worden momenteel bepaalde maatregelen voorbereid om een oplossing te bieden voor kinderen met LS met een gemiddeld of meer dan gemiddeld IQ, om zich te kunnen handhaven in het gewone onderwijs ?

Antwoord

Het probleem van kinderen met leerstoornissen is inderdaad dat ze ondanks hun normale begaafdheid en zonder aantoonbare primaire handicap, toch ernstige problemen ondervinden bij het verwerken van de leerstof.

Verder kan ik de Vlaamse volksvertegenwoordiger in haar betoeg echter niet bijtreden.

Het is wat te gemakkelijk te stellen dat "eenvoudige middeltjes" volstaan om leergestoorden met succes het gewoon secundair onderwijs te laten volgen.

Dat leerkrachten in het secundair onderwijs niet specifiek zijn opgeleid m.b.t. de aanpak van leerstoornissen, kan misschien gezien worden als een rem op de zorgverbreding, maar is niet de kern van het probleem. Ik verklaar mij nader.

Eerst wil ik het hebben over de integratie van normaalbegaafde leerlingen met een primaire sensoriele of fysieke handicap in het gewoon secundair onderwijs. In het licht daarvan zal ik het probleem van de leerstoornissen behandelen.

1. Gelijkwaardige studies voor normaalbegaafde leerlingen met een primaire sensoriele of fysieke handicap

Het is een van de fundamenteën van ons onderwijssysteem dat het niveau en de kwaliteit van de studies gebaseerd zijn op eindtermen, leerplannen en lessenroosters.

Een belangrijk element van zorgverbreding is dat in de reglementering de mogelijkheid is ingebouwd om – binnen bepaalde grenzen – bij de bepaling van het leeraanbod rekening te houden met de handicap. Men noemt dit het principe van de gelijkwaardige of equivalente studies.

Een leerplan kan in twee opzichten worden aangepast aan de mogelijkheden en beperkingen van gehandicapte leerlingen :

- inhoudelijke aanpassingen, waarbij een vak of een deel ervan wordt vervangen door andere, gelijkwaardig geachte leerinhouden ;
- structurele aanpassingen, bijvoorbeeld het spreiden van het leerplan over een langere periode of een modulaire opbouw ervan.

Het principe van de gelijkwaardige of equivalente studies in het kader van het geïntegreerd secundair onderwijs is opgenomen in artikel 25 van het decreet VIII van 15 juli 1997 betreffende het onderwijs.

De klassenraad beslist over de vrijstelling en legt de vervangende activiteiten vast. Hij kan eveneens beslissen tot het spreiden van het curriculum in de tijd.

2. Mogelijkheden voor de leerlingen met leerstoornissen buiten het BuSo

Leerlingen met leerstoornissen vormen een aparte categorie die niet zonder meer kan worden gelijkgesteld met normaalbegaafde leerlingen met een sensorische of een fysieke handicap.

Het is voor iedereen duidelijk dat dove leerlingen geen muziek kunnen volgen en verlamde leerlingen geen lichamelijke opvoeding. Voor deze leerlingen in evenwaardige vervangactiviteiten voorzien is dan ook relatief gemakkelijk.

Dit is niet het geval voor leerlingen met leerstoornissen. In veel gevallen is hun beperking van die aard dat er geen alternatief programma kan worden samengesteld dat gelijkwaardig is met het goedgekeurd leerplan. De leerstoornissen hebben immers gevolgen voor alle vakken, en niet het minst de vakken van de basisvorming. Dit is één van de redenen waarom de meeste leerlingen met ernstige leerstoornissen in het buitengewoon onderwijs terechtkomen.

Studies sanctioneren op basis van programma's waarvan de gelijkwaardigheid met de leerplannen niet kan worden gewaarborgd, zou het fundament zelf van ons onderwijssysteem aantasten. Het principe van de gelijkwaardige studies kan dus niet worden toegepast op leerstoornissen.

Samenvattend kan ik dus stellen, wat de eerste vraag van de Vlaamse volksvertegenwoordiger betreft, dat het aantal leerlingen dat op grond van intelligentietests als normaalbegaafd kan worden beschouwd en dat ten gevolge van ernstige leerstoornissen toch niet in staat zou zijn welke studierichting dan ook binnen het ASO (algemeen secundair onderwijs), KSO (kunstsecundair onderwijs), TSO (technisch secundair onderwijs) of BSO (beroepssecundair onderwijs) te volgen, uitermate gering is.

Wanneer het buitengewoon secundair onderwijs, dat nochtans aanvaardbare alternatieven biedt, niet in aanmerking komt, kan men nog aan de leerplicht voldoen door het volgen van deeltijds onderwijs, middenstandsopleiding (leercontract) of erkende vorming in het kader van het vormingswerk.

Wat de tweede vraag betreft, laten, zoals hierboven reeds uiteengezet, de basisprincipes van ons onderwijssysteem niet toe in een afwijkend programma te voorzien wanneer de gelijkwaardigheid met de goedgekeurde leerplannen niet kan worden gewaarborgd.

Wel is het zorgverbredingsbeleid van de over-

heid erop gericht dat leerlingen met leerproblemen, ongeacht de oorzaak, maximale kansen moeten krijgen binnen het gewoon onderwijs.